የፈደል መረጣ ጉዳይ እና የብሄራዊ መግባባት ጥያቄ በኢትዮጵያ

(ሰውደይት መኾኸት ቦሩጋ)
እምሃ ዳንው ተሰማ
መግቢያ

ይህ ፅሑፍ ክፍሎችን ባለት በሀለ ርእስ ለተዘጋጀ ፅሑፍ አካል ሀኖ በደቀቅ ደረጀ ተዘጋጅቶ የነበር ነው። ያ ፅሑፍ ተዘጋጅተለት የነበው ዓላማ ራሳቡ ፅሑፉ ያመጨረሻ መልክን እንዲይዝ በተደረገበት ጊዜ በማከል ሰህኮሳት ሳይሰቃ ተቀምሰ ቆሰ። ከዚያ ወዲህ በጥቂ እጋማዎች ከተቀማጭ ነጥቦች ጋር በማነጻጸት እንዲዘፋፋ እና ተጨማሪ ይዘት እንዲሰጠ የተደረገ ነው። ጊዜውን ካፈጣጥለት በሚያዝ ወር 2008 ላይ ይመጣለኛል ብሽን እትተታያ እና አሰት በነጽ ባጀርፉት ወቀደበት መድሰ ላይ የፈርም ጓሚፍፈለያ ደርጅት የአማሩር አዘጋትና ዝሰም ምሁን የፈርምን ቅንጽ ለመዳፍ ከገዘአ ፈደል ይልት የሳቲ ፈደል መሣረሙ ያከፈለዘትን ምክንያት ለተሰዘዛቢዎች ሲያስረዱ አገርስር ይታወሳል። ኦርማና ቅንጽን ለመዳፍ የዘቢ ፅሑፍ (የላቲን ፈደል) ለምን ተመረጠ ተብሎ ለቀረበው ጥያቄ በዚሏቸው መልሶች ትክክል አይደለም የሚል አማሳሰብት ያለኝ አማሳሰቡን ለማብራት ይረዳል በማለት ይህን ፅሑፍ ለማቅረብ ተነሳሁ። በአፈው ትውውድ ታሪክ ውስጥ ደካማ እና መዋደ እንዲህም ጠቃሚ ከነውኖች መኖራቸው የሚታወቅ አይደለም።

የታሪክ ውጣ ውረድ በሀገራችን በኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን በማንም ሀገር ያል ነው። ኢትዮጵያን የመሰሰች አገደርጋትም። ደካማ ነጥቦን በቀል አቆጥተ ያለደፈት እንዳይደገሙ ማድረግ ብቻ ሳይሆን ሲታረሙ የሚቸሰብት መንገድ በነጽ መቀሰ ያሰር እደነት እና ለሕብስ እንድነት በሏቸት ጠቃሚ ነው። በአፈው ታሪክ የተሰሩ መነደ ቀደም ደካማ ከነውኖችን ለመማት እያጠኸበን እንሻሸለን። ይህ አልቢቶ ብው የአደ መዋደ ነው የተባል ደርኒት እነል ያልነበራውን አዲስን ትውውድ ጉራ ሳይቶ እንዲታገል ሲያደርግ በሚችል መልኩ ወሷታዎችን ማመንዘት ተገቢል። ይህ አገደድ ሁልገም ውነ እደነፃ ማማጣው በየበል አደታ ነው። ስለር ሲለልና ሳለዝነ እንደነት እና በአብርቶት መንደ እክልትን ለተሳበል የታሪ ባልደናና መነደ በነጽ እንደገለም ለማደረግ ይህ ትውውድ ባሎመታደሉ የነፉቸን በቸር ላይ እንዳልቸ ክሌ የሚደለል ልቸ ነው።

ታሪክም ወደርሳ ጀደን በንመረምር የተከናወነውን ደርኒት በተያሰ መነደ መረጀ ሰሚጫለስን በተከናወነበት መልኩ ማቸረቡ በጀቸት አስፈላጊ ነው። በተለይ ከ1960 ዎቹ ወዲህ ያለው የኢትዮጵያ ፖለቲካና ታሪክ በጀቸ የተወሳሰበ ሀኗል። ፖለቲካው ከያሰራችን ተጨማው ሁኔታ ጋር ያልተገናኘ መሆኑ ኦስቢቶ ብው፣ ታሪክን የፖለቲካ ደኝነውር ልማደረግ ትልቅ ፍልማያ ተደቧል። እንደጀግንና እንደጀፍና ላሉ የነፉቸ የጊ የማመን እንዲሁም ለመሰልለስ በሰነፍቸ ታሪክ መሥረት ላይ እንዲነሳ ተደርጎ ልመታው እነዘህ አጀቸ የቸበሩ የነፉቸ ሲያን መወቃታቸው ይታወቃል። ወቸ የነ ከ1960 ዎቹ ወዲህ ብለፉት የተቀበልነው ግሙግሞች መነደ ከታሪክ ትማርነት ወሰዶ አገደድን በማሰላከል ላይ ሳይሆን፣ ታሪክን በመቸር ላይ የታገዘ በመሆኑ፣ ለመጠን አስቸጋሪ ባነ የታሪክ ውቃታት አበስትቷል። የታሪክ ግምም በከከለሰቸ መረጀና በማያሳል አንመር ላይ ሳይሆን ለፖለቲካ አማሳሰቡት ላይ ከተመሠረተ ለመግባባት የተመቻቸ ሁኔታ ጲፈጠር አደቸልም። አገደሚታቀፉው በመሥራችን በሌሎው የላምክሬሲ ፖለቲካ አስተሳሰብ ማናቸውም ፖለቲካዊ ይዘት ያለው ግጩሬቱ ትነቸንት ቀደም ቶለር አሸናፊ ሲኖረው የሚችለው በሰነሰፊ ቀናት መቸል ብሳስ ቦርነት ተባሀዶ ያደግጨን ህዘብ ዓለወናቸውን ደጋፍ ለማግኘት ሲያሌ ነው።

ለብዙኃኑ ህዘብ የሚቀርበው የተበኸሥሳሰት ደግሞ በተያሰ ማለን ሳይሆን በገደ በአለማሸ ማረቸና ሰነቸ ላይ የተመሠረተ ሊሆን ይገባል። በሸት ላይ ያልተመሠረተ የፖለቲከኞች ሆፖለቲካ አማሳሰቡት እና በዚህ አማሳሰቡት ላይ ከመንቸዞ የሚፈጠሩ ፖጊል እንደነጋሚ እንደተቀው በማናቸውም መልኩ ለመጣል ለመዘበሸም ሆነ ለየር ሲጠቅም አይታገሥ። ትናንትን ማሸበ ያለፈውንም። የተከናወነ ታሪክ ነውና ስለሰብ ሞን በላይ ወይም ስበ መነደ ሲሆን አይነፃም። ትክለም አይሆንም። ትክለሰ ሊሆን የሚችለው ደርኒቱ ተከናወነ በተባለበት ታሪካዊ ወቅት ስዋና